

Das Latweeschu lauschu draugs.

1833. 1. Dezbr.

48ta lappa.

Zaunas sinnas.

No Rehweles. 27ta Oktober nahze pa juhru Entenderis ar fuggi no Peh-terburges, gribbedams te taisni garram braukt us sawu semmi; bet paschâ juhâ, ne taht no tahs muischas, ko sawz Kolk, fuggis peedausahs pee afmina un dabbuja zaurumu. Ruggineeks tadeht tihschâ prahtâ to uslaide feklâ, ka wehl tahs kannepes un tohs taufus warroht isglahbt, ar ko bija peelahdehts. Aftkrehje ar laiwahm juhmalneeki, palihdseja isglahbt laudis un prezzes jif warredami, un kad nu fuggis drihs jau pa pussi bija iskrauts, tad tee semneeki usnehmahs, to wehl tuwaki pee malas wilkt, ka jo drihsak to darbu warroht pabeigt. Bet paschâ wilkschanâ fuggis ohtrureis dikti peedausahs, gahsahs tuhlihn dibbenâ un tee 15 semneeki, kas fugga wirsû bija palikufchi, wissi kohpâ neschehligi nohtihke juhâ. Weenpad'finitem no winneem bija seewas un behrni. Weens wehl ne ilgi preeksch tam bija isglahbts no ugguns. Bijis klahb pee ugguns-grehka un, neweenam ne redsoht, eekrittis paschâs leesnâs. Bet zits semneeks, kurream zeppure turpatt eekrittusi, ar seelu keksi bija nahzis un tif zeppuri gribbedams isdabbuht, paschu sawu brahli bija isglahbis.

No Baiëru walsts, Wahzsemme. Zittôs gaddôs tur pa seemu dauds masak' fahst, ne kâ Kursemme un Widsemme; bet scho gaddu, kamehr pee mums wehl ap Mahrtineem lohpi bija laukâ, tur jau treschâ neddekâ preeksch tam bija tif aufsts, ka behrns meschâ aifsalle. Puika, peeze gaddus weze, eet 22^{trâ} Oktober no rihta meschâ, sibles lassihht, kaut gan jau mahte fakka, lai ne eet. Apmaldahs, un kaut winnu jau pehz pahri stundahm fahze mekleht, tatschu winnu tif ohtrâ deenâ, diwas juhdses taht no mahjahm, atradde aifsalluschu.

Zaisniba muhscham ne paleef faunâ nedf bohjâ eet.

S t a h s t s.

Seemela Kristaps, gohdigs jauneklîs, tappe no saweem wezzakeem eefsch Deewa bihjaschanas audsinachts un mahzichts; tâ, fâ winsch usaudsîs wîssu zilweku mihlestibu un zeenîschanu pelnîja. Winsch tappe pee skohlas mahzibas tur-rechts un ismahzijahs itt labbi rakstîht un rehkinacht. Pats zeenîgs kungs to nehme par fullaini sawâ muîschâ un, winna ustizzibu wîssâs leetâs mannîdams, ustîzzeja tam wîssâs sawas mantas un paschu muîschas buhschanu. Winnam sawâ laimigâ dsîhwofschanâ netrûhke arri skaugi, kas tam wîssâs leetâs spîhsteja un reebe. Bet winsch to panesse ar pazeefchanu. "Zilwekam ne buhs atreebtees; Deewam ween peederr ta atreebschana" dohmaja winsch. Jo winsch to muhscham ne zeete, kad winsch fo redseja darram, kas winna mîhîam kungam par labbu ne bija. Sesta gaddâ winna kalposchanas, gaddijahs, ka zeenîgs kungs leelas dsîhres darrîja. Tur sanahze dauds augstas zilts kungi un muîschneeki. Zê bija baggats meelasts. Baggatiba wîssâs mallâs atspîhdeja. Pehz maltites gabje kungs ar saweem weeseem pa dahrsu fehrst. Weens no teem baggateem weeseem bija aismîrîsîs sawu tohti dahrgu selta tabaka-dohsi us galda. Dahrsâ pehz to Ferdams, nomannîja to us galda palîkkufchu. Zeenîgs kungs drohschi sawu faini apgalwoja, ka weffela buhschoht. Kad Kristapam kahdas darrîschanas pehz no istabas bija ja-atstahj, tad weens zîts no muîschas faines, weens no winna skaugeem, kas jau fenn Kristapu gribbeja gabst nelaimê, to wehrâ lîffe. Kungu istabâ eefkrehjîs, dohmaja fo fullainam par nelaimî darrîht, eeraudsîja to selta dohsi us galda, peekehrîs to, labbi sinnadams, ka to drihs meklehs, tuh-dal fleppeni eebahse winna lahde un pars, fâ jau blehdis, gluhneja, kas tur notîfs. Un winna blehdiba taggad labbi isdewahs. Kungi istabâ sanahkufchi, to dohsi us galda wairs ne atradde. Kahds fauns tas bija zeenîgam kungam! Winsch wîsspirmak to fullaini waizaja, fur dohse palîkkufi. Gohdigs Kristaps to ne buhtin ne mannîjîs, bet taggad sawa kunga zeetu un nejauschu usstahwefchanu redsedams, no bailes ne sinnaja, fo arbildeht, bet tak teize, ka winsch pawîssam to ne redsîjîs. Wîssa faine tappe iswaizata, un kad nu ne kas ne fo ne sinnaja, tad eefahze skappes un lahdes tahs tîf scho reis neustîzzamas faines zaurmekleht, kamehr pehdîgi fullaina lahdi atplehdsoht, tur eefschâ atraddahs neween ta selta tabaka-dohse, bet wehl dauds zittas dahrgas mantas, fo tas blehdis,

ftaugis, tai paschâ brihdi lihds ar to dohsti tur eebahsis. Nu wiffas gohdiga
 Kristapa isrunnas ne tappe dsirdetas, jo wehl dauds fimts mellu tam wirsü krah-
 wahs: ka winsch dauds blehdibas lungam darroht pee flehts, pagraba un paschas
 naudas. Zà nu us weenreis winna ftaugi wiffu wainu winnam bija dewusch.
Kungs to tuhda likke Fehdês flehgt un us teefu nodoht. Zè nu papreeksch wis-
 fada spihdsinafchana un pehdigi nahwes strahpe winnam tikke nospreesta. Schah-
 dâs breefmâs tas gohdigs Kristaps, sawu beswainibu sinnadams, firdi ne no-
 skumme, ne kurneja neds lahdeja saweem prettineekeem, jo winsch no Deewa wahr-
 deem bija mahzijeas, ka Deews tohs taisnus eeksch nelaimes ne leef pasust, neds
 bohjâ eet. Tapeh; luhdse winsch Deewu wehl pahr saweem waidneekeem. Kad
 nu Kristaps tà bija pasuddinahts un jau zeetumâ gaidija us to beidsamu strahpi;
 tad tas wiffutaisnakajs teefaskungs, kas wiffas leetas sinn un reds, preeksch
 kurra ne kas naw apstehpts un kas neweenu taisnu leef pasust, tas wiffu-
 speh-
 zigajs Deews, to netaisnibu wedde gaismâ. Tas ihstems saglis un Kristapa ne-
 laines darritajs dabujis dsirdeht, ka Kristaps ar nahwi tapfchoht noteefahts,
tahdu nemeeru sawâ firdi jutte, kas to nei deenâs nei naktis meerâ likke; jo
 Deewa taisna fohdiba winnu kâ putnu beedeja. Kahdâ deenâ gaddijahs, ka
 kungs ar scho us jakti bija isgahjis. Pahr leelu tiltu nahfoht, sirgs kluppe un
 no sirga krisdams abbas kahjas un rohkas lause. Kungs arr' drihs peefkrehje
un dsirdeja, ka tas ar waimanahm schohs pehdigus wahrduas isfauze: "Ak, tu
 schehligs Deews un taisnais fohgis! kas tu mannu netaisnibu pee man peemekle:
 ka es zaur sawu kaunu un besdeewigu firdi to gohdigu un beswainigu Kristapu
 esmu gahsis tanni winna nenopelnitâ nelaimé! Wai! kâ atbildeschu es to preeksch
tawas taisnas teefas!" To fazzijis, tas nomirre. Det ko nu gan kungs dar-
rija? Winsch, kâ preekâ aisgrahbts, tuhda lin us teefu, kad jau Kristaps pat-
 labbat us bendes skrittuli tappe nowests un stahstija ar preeku tahs beswainibas
 brihnischku parahdischanu. Kristaps tai azzumirkli no Fehdehm wallâ ktuë un
 lihds ar labbu gohda makfu pee wisseem zilweekeem tahs beswainibas flawu eeman-
 toja. Zee zitti blehschi niknu strahpi dabuja. Peh; trim gaddeem Kristapam
winna zeenigs kungs deht winna pastahwigas ustizzibas un klaufishchanas brangu
muischu lihds ar 60 semneekeem schlinkoja. Nu redseja Kristaps, ko Deewa bih-
 jaschana un taisniba makfa un kahdâ wehré ta stahw jau schinni laizigâ pa-
 faules dsihwibâ. — Reds! tà Deews taisnus aplaimo!

Laimigs, kas preekšč Deewa waiga
 Allasch taifnâ kabrtâ miht;
 Meds us grehku-zelkeem staiga,
 Nei arr' wilt'neekem peekriht:

Tam irr Deews par palihgu,
 Un par stipru glabbeju,
 Kad winsch behdâs naht jebkabdâs,
 Ir kad patte nahwe rahdahs.

H. L.

Par zeppuru / tschuhškahm Indias / semmê.

Peë teem Indianereem dauds nahwigas tschuhškas atrohnamas. Weenai no tahm irr ahdas pee galwas, ko ta uspuhšch tik lihds kâ winna dufmiga tappufi; un tad winna isfkattahs ittin ka buhtu tai zeppure galwâ. Par to winna par Zeppuru tschuhškas teef nosaukta un wiffi laudis no tahs lohri bihstahs, jo kad weenreis zilwekam eezeht, tad wairs glahbschanas newa, bet tam jamiest tannî paschâ stundâ. — Un tomehr tee Indianeri proht scho nahwigu putnu tâ ismahzihit un dihdihit, ka tam pehz sawa kunga wehleschanas stahwam jazekahs un jandanzo. — Prohti: kâ pee mums Widsemme daschkahrt tee Pohli woi arri Kree-wi ar lahtscheem atnahk un tohs par naudu leek danzohit, tâpatt pee teem Indianereem tee laudis ar tschuhškahm staiga un rahda tahs par naudu. Patti ta tschuhška irr eeksch kahda pohda ar wahku eelikta. Kad nu tai buhs rahdihit sawu skunsti, tad tschuhškas kungs pohdu wahku atwere un tai tschuhškai kahdu willainu kankuru preekščâ tury, ka lai winnu papreekšč reises diwi woi trihs tur eezeht un sawas nahwigas feekalas islaisch. Kad tas padarrihts, tad winna us kahdu brihtinu ne spehj wairs skahdeht, kamehr ta atkal jaunu spehku dabbutsi. Nu winsch to ar kahdu lehnu duhremu peeskubbina, lai zekahs stahwa us astes. Ta tschuhška zekahs, un tas pats wihrs eefahl kahdu singi un pehz tahs meldinas sawu rohku kust tschuhškas preekščâ augšchup, semmup, weenâ puffed, ohtrâ puffed, kâ tam patihkahs. Ta tschuhška atplehta sawu mutti, schuahz ar sawu mehli, azzis tai spihd un weenumehr skattahs us tahs rohkas. Nu ta lohkahs un steepjahs ar pufsmeesu pehz tahs rohkas rahdischanas weenadi, ohtradi, kamehr aste tai pawiffam ne kust. Pehz kahdas pufswerendelstundas wifs irr pagallam, ta tschuhška peekuffufi atkal eeleen meerigi sawâ pohdâ, un tas wihrs fanemm to naudu, ko tee kungi winnam mettuschi, un aiseet tablaki, kamehr atkal kahds gaddahs, kas to tschuhšku gribb redseht.

Rln.

Lihds 28. Nowbr. pee Nihges irr atnahkufchi 948 fuggi un aisbraukufchi 987.

„ 18. Nowbr. pee Keepajas irr „ 186 „ „ „ 184.

Brihw drikketh. No juhramallas-gubbernementu augstas waldischanas puffed:
 Dr. E. E. Napiersky.